

**НАСОКИ ЗА
УЕДНАКВЯВАНЕ НА ПРАКТИКАТА ПО ОПРЕДЕЛЯНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА
ДЕЙНОСТИТЕ ПО СИСТЕМНА ИНТЕГРАЦИЯ ПО ЧЛ. 7С ОТ ЗАКОНА ЗА
ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ
(одобрени с Решение № на Министерския съвет от 2025 г.)**

I. Законови разпоредби. Системен интегратор. Възлагане на дейности по системна интеграция.

Съгласно § 45, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за електронното управление (ПЗР към ЗИД на ЗЕУ) (обн. ДВ, бр. 94 от 2019 г., доп., бр. 102 от 31.12.2019 г., в сила от 29.11.2019 г.) (закона/ЗЕУ), системната интеграция по Глава първа „а“, Раздел IV от закона се осъществява от „Информационно обслужване“ АД (Системен интегратор). Обхватът на понятието системна интеграция е описан в чл. 7с от ЗЕУ, като системната интеграция е определена като комплексна дейност, която освен предоставянето на услуги по изграждане, поддържане, развитие и наблюдение на работоспособността на информационните и комуникационните системи, използвани от административните органи, включва и други дейности, които осигуряват изпълнението на тези услуги. Законът не дефинира изчерпателно обекта и предмета на тези дейности, поради което те биха могли да обхващат услуги, доставки и/или строителство, както и друг вид услуги, различни от посочените. Услугите и дейностите за системна интеграция са проекти по смисъла на § 1, т. 43 от Допълнителните разпоредби към ЗЕУ.

Контролиращ орган на системния интегратор е министърът на електронното управление, който упражнява правата на собственика, в лицето на държавата, в капитала на дружеството. Същият се явява едновременно и негов възлагащ орган (възложител) за всички дейности и услуги, попадащи в обхвата на чл. 7с от ЗЕУ. Като форма на междуведомствено сътрудничество, съответните административни органи и техните администрации са бенефициери на тези дейности и услуги, тъй като те се възлагат от Министерство на електронното управление (МЕУ), съгласувано с административния орган с тристранни рамкови договори. По изключение се сключват тристранни договори за изпълнение на конкретни услуги и/или дейности за системна интеграция. Министерството на електронното управление контролира и гарантира поддържането на системната интеграция и нейното съответствие с приложимите нормативни изисквания като възложител и като партньор на другите административни органи.

„Информационно обслужване“ АД е публично предприятие по смисъла на Закона за публичните предприятия, с пряко частно капиталово участие в размер на 0,5% от стойността на капитала към 01.01.2025 г. Частното капиталово участие не е свързано с контролни или блокиращи правомощия, както и не оказва решаващо влияние върху контролираното юридическо лице.

Тъй като по Закона за публичните предприятия, МЕУ упражнява пълен контрол върху системния интегратор, подобен на този, който упражнява върху собствените си структурни звена и доколкото над 80 % от дейността на системния интегратор съставлява изпълнение на задачи, възложени му от контролиращия възлагащ орган, или от други юридически лица, контролирани по силата на ЗЕУ от същия възлагащ орган, независимо от бенефициера на крайния резултат, предвидените в Директива 2014/24/ЕС на

Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (Директива 2014/24/ЕС) и в Закона за обществените поръчки (ЗОП) процедури не следва да се прилагат за услугите и дейностите, възложени на системния интегратор от възлагащия орган МЕУ в полза на бенефициера на съответната дейност или услуга. Това следва от характера на възлаганите услуги и дейности, от липсата на частно участие в системния интегратор с контролни или блокиращи правомощия, както и от изричните разпоредби на чл. 12, параграфи 1-3 от Директива 2014/24/ЕС.

Според § 45, ал. 2 от ПЗР към ЗИД на ЗЕУ от 2019 г., възложителите, определени с акт на Министерския съвет при изпълнението на своите функции, свързани с дейностите по системна интеграция, възлагат изпълнението на тези дейности на „Информационно обслужване“ АД.

В изпълнение на Решение № 506 на Министерския съвет от 2023 г. министърът на електронното управление е утвърдил „Механизъм за прозрачност и отчетност на системния интегратор“, съгласно който на официалната интернет страница на „Информационно обслужване“ АД е изградена публично достъпна обособена секция „Системен интегратор“ в която се публикува информация, отнасяща се за работата на „Информационно обслужване“ АД при възлагане и изпълнение на дейностите по системна интеграция, съгласно чл. 7с от ЗЕУ и § 45, ал. 1 от ПЗР към ЗИД на ЗЕУ от 2019 г.

II. Субекти, за които е приложимо възлагането по реда на чл. 7с от ЗЕУ

На основание § 45, ал. 2 от ПЗР към ЗИД на ЗЕУ с Решение № 727 от 2019 г., с последващи изменения и допълнения, Министерският съвет е определил административните органи, които при изпълнението на своите функции, свързани с дейности по системна интеграция, възлагат изпълнението на тези дейности на Системния интегратор „Информационно обслужване“ АД.

Изпълнението на посочените дейности по системна интеграция се възлага на „Информационно обслужване“ АД от контролиращия го орган - МЕУ, по силата на изричната законова разпоредба, поради което при възлагането на тези дейности не се провежда процедура по реда на ЗОП.

III. Предметен обхват на системната интеграция

Системната интеграция включва предоставянето на услуги по изграждане, поддържане, развитие и наблюдение на работоспособността на информационните и комуникационните системи, използвани от административните органи, както и дейности, които осигуряват изпълнението на тези услуги.

Системният интегратор осъществява системната интеграция в съответствие със ЗЕУ, актовете по неговото прилагане, съответните стратегии, политики и други правни актове в областта на електронното управление, включително, но не само Закона за киберсигурност и Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност, приета с Постановление № 186 на Министерския съвет от 2019 г. (обн., ДВ, бр. 59 от 2019 г., изм. бр. 36 и 47 от 2022 г.) и като спазва принципите и начина на реализиране и функциониране на електронното управление.

1. Услуги по системна интеграция

1.1. Услуга „Изграждане на информационни и комуникационни системи (ИКС), включително системи за киберсигурност“

В рамките на тази услуга се изгражда или разработва нова или се изменя съществуваща информационна и комуникационна система (ИКС). Целта на услугата е проектирането и разработването на функционална и сигурна ИКС, която да предоставя вътрешни и външни информационни и комуникационни технологични услуги (ИКТ услуги), изцяло съответстващи на потребностите на административния орган - бенефициер. Предоставянето на услугата включва определяне на изискванията за функционалност и информационна и киберсигурност към ИКС, проектиране на решението, оценяване на алтернативните решения за нуждите на ИКС, интеграция на съществуващи компоненти или създаването на нови такива за нуждите на ИКС, както и внедряване в експлоатация на изградената, разработената или изменената ИКС.

1.2. Услуга „Поддържане на информационните и комуникационни системи (ИКС), включително системи за киберсигурност“

В рамките на тази услуга се осигурява работоспособността на ИКС с оглед предоставяне на вътрешни и външни ИКТ услуги, както и достъпността ѝ от потребители с регламентирано право на достъп до компоненти от ИКС, от които субектът има нужда, за да изпълнява своите задължения. В основата на тази услуга е непрекъснатият контрол от страните на определените и/или договорени нива на обслужване, в споразумения за ниво на оперативност/OLA и/или споразумения за ниво на услугата/SLA, които се изготвят от Системния интегратор.

1.3. Услуга „Развитие на информационните и комуникационни системи(ИКС) , включително системи за киберсигурност“

В рамките на тази услуга се осъществява непрекъснато усъвършенстване на ИКС на административния орган - бенефициер. Системният интегратор събира данни и обратни връзки от потребители, клиенти, доставчици, партньори, заинтересовани страни и други източници с цел подобряване на вътрешните и външните ИКТ услуги, които се предоставят чрез управляваната ИКС. Системният интегратор осъществява управлението на процес по усъвършенстване, като събира и анализира данни и предоставя категоризирани препоръки (оперативни, тактически и стратегически), които се прилагат впоследствие.

1.4. Услуга „Наблюдение на работоспособността на информационните и комуникационни системи (ИКС), включително системи за киберсигурност“

В рамките на тази услуга се осъществява двадесет и четири часово всекидневно (24x7) наблюдение на състоянието на всеки компонент на ИКС, цялата ИКС, както и на услугата, поддържана от конкретна ИКС с цел опазване на информационната и киберсигурност. В този режим се идентифицират и промените в състоянието на компонентите, ИКС и услугите, които са предефинирани като нарушение на нивото на състоянието на съответен компонент, ИКС и/или услуга.

По отношение на информационните системи на административните органи като предпоставка за реализиране на системна интеграция може да се разглежда наличието на актуален изходен код и пълна документация на съответните системи.

2. Дейности, които осигуряват изпълнението на услугите за системна интеграция

В допълнение на описаните основни услуги за системна интеграция, съгласно чл.7с от ЗЕУ „Информационно обслужване“ АД осъществява и други дейности, които осигуряват качествено и/или са необходими за подпомагане на изпълнението на тези услуги. Системният интегратор участва и подпомага административния орган - бенефициер от формулирането на първоначална концепция за изграждане до времето, когато ресурсите/системите са използвани докрай или се преустанови тяхната употреба.

Тези дейности се насочват към всеки един административен орган-бенефициер, съобразно неговите потребности, поради което не е възможно тяхното предварително

изчерпателно определяне. Обхватът на тези дейности се определя съвместно между административния орган – бенефициер и Системния интегратор, в зависимост от желанието за резултат и в рамките на осигуреното финансиране. Контролът при определяне на обхвата на дейностите и услугите за системна интеграция се осъществява от МЕУ.

По-долу са посочени типови дейности, които осигуряват изпълнението на услугите за системна интеграция и могат да бъдат:

- 2.1. анализ и препоръки за техническото състояние на съществуващите ИКС;
- 2.2. анализ и препоръки за подобряване на информационната и киберсигурност, ефективността и ефикасността на ИКС;
- 2.3. осигуряване на ресурси за внедряване на механизми за контрол на информационната и киберсигурността и функционалността в ИКС;
- 2.4. анализ и препоръки в областта на електронното управление и на използваните информационни и комуникационни технологии за обезпечаване на специфичните функции на съответния административен орган;
- 2.5. описание на изисквания, сравнения на възможни решения и препоръки за технологично обезпечаване на нуждите на административните органи;
- 2.6. разработване на технически параметри за ИКС, включително технически и функционални изисквания и характеристики при закупуване или наемане на дълготрайни материални и нематериални активи;
- 2.7. разработване на изисквания (технически параметри) за разработка, надграждане или внедряване на информационни системи или електронни услуги;
- 2.8. разработване на правила за използването и управлението на жизнения цикъл на активите, в областта на електронното управление и използването на информационните и комуникационните технологии;
- 2.9. анализ на работни (бизнес) процеси и препоръки за тяхното оптимизиране, включително, но не само процеси по предоставяне на вътрешни електронни/електронни административни услуги;
- 2.10. оценка на информационния технологичен риск;
- 2.11. провеждане на обучения във връзка с ИКС, разработени, внедрени и/или поддържани от Системния интегратор;
- 2.12. провеждане на тестове на ИКС;
- 2.13. анализ и препоръки за необходимия брой и вид лицензи за продукти, обект на авторско право;
- 2.14. разработване на проекти на секторни архитектури по области на политики;
- 2.15. доставка, поддържане или продължаване правото на ползване на софтуерни лицензи;
- 2.16. доставка на хардуерни ресурси, в т. ч. мрежово и комуникационно оборудване;
- 2.17. консултантски услуги, свързани с ИКС;
- 2.18. други, съобразно конкретните нужди на административния орган-бенефициер.

Дейностите, описани по-горе, са примерни и могат да се комбинират, допълват и/или променят съобразено целите и потребностите на административния орган - бенефициер.

3. Специфични случаи на системна интеграция

Възлагането на системната интеграция се извършва след анализ за наличието на специфични случаи на системна интеграция. При наличие на авторски и/или други права за използването от административните органи ИКС, които водят до необходимост от изпълнение на услуга от определен субект, различен от Системния интегратор, услугите по системна интеграция и дейностите, които осигуряват изпълнението на тези услуги, се

ограничават до възлагане от страна на Системния интегратор и/или предоставяне на становище по технически параметри и/или осъществяване на оперативен контрол и провеждане на тестове.

Когато административният орган не разполага с необходимия брой лицензи за опериране на съответната ИКС, определен от Системния интегратор, административният орган в случай на възможност осигурява необходимия финансов ресурс или дейностите се ограничават в рамките на наличния такъв.

IV. Планиране на възлагането на системната интеграция

1. Планирането на възлагането на системната интеграция се извършва от МЕУ и административния орган - бенефициер съвместно със Системния интегратор и се съобразява с правната уредба, стратегиите, политиките, архитектурите и други документи в областта на електронното управление и киберсигурността, осигуреното финансиране, ангажименти по изпълнение на политиката за електронно управление и националната политика за информационните ресурси, както и конкретните нужди, които са идентифицирани за съответния административен орган-бенефициер. Системният интегратор подпомага административните органи текущо в процеса на планиране за възниквали техни потребности в изпълнение на специфичните им правомощия.

2. Планирането се извършва на база актуалната информация съобразно сроковете и правилата на бюджетната процедура за съответната година. При планирането се съобразяват методически указания на министъра на електронното управление и осъществявания предварителен, текущ и последващ контрол за целесъобразност в областта на електронното управление и използването на информационните и комуникационните технологии. При планирането административният орган-бенефициер разглежда и съответно отразява и дадени от Системния интегратор препоръки, както и препоръки от МЕУ и/или разпореждания от министъра на електронното управление.

3. Административните органи-бенефициери изпращат на Системния интегратор предварителна информация за всички планирани дейности по системна интеграция по образца на План – график към Рамковия договор.

4. За изготвяне на годишните си планове и проекти за ИКС, административните органи извършват предварително консултиране със Системния интегратор. Консултациите обхващат приложимостта на услугите и дейностите по системна интеграция, като административните органи вземат предвид препоръките, дадени от Системния интегратор, както и изпълняват дадени разпореждания на министъра на електронното управление. За използваните ИКС административните органи, предвиждат финансови средства за тяхното поддържане. За системи, за които не са предвидени средства за поддръжка, административните органи, съвместно със Системния интегратор изготвят план за извеждането им от експлоатация. Министерството на електронното управление издава задължителни разпореждания за системи, за които не са предвидени средства за поддръжка и не е изготвен план за извеждането им от експлоатация.

5. Министерството на електронното управление контролира определянето на прогнозната стойност на услугите за системна интеграция и дейностите, които осигуряват изпълнението им (например доставки или строителство) в рамките на бюджетния процес. Определянето на прогнозната стойност, с включени всички разходи, се извършва както следва:

5.1. От административния орган - бенефициер съвместно със Системния интегратор на база на предходни или действащи договори за идентични или сходни услуги/дейности, като се вземат предвид възможни промени в пазарните условия.

5.2. Когато определена услуга или дейност се възлага за първи път или не може да се определи по реда на т. 5.1., прогнозната стойност се определя съвместно от административния орган-бенефициер и Системния интегратор, като се осигурява икономично, ефективно и ефикасно планиране и разходване на публичните средства за постигане на необходимото качество.

5.3. Определянето на прогнозната стойност се извършва на база на конкретни изисквания (технически параметри) към планираните ИКС, включително функционални и нефункционални, на база единична цена за човекочас, съгласно Ценовата листа на Системния интегратор.

5.4. Определянето на прогнозната стойност на доставки се извършва на база извършено проучване сред водещи производители на съответните ресурси.

6. Подадената информация за проектите не се включва в графика на съответния административен орган, изготвен по реда на чл. 26, ал. 1 от ППЗОП.

V. Подготовка за възлагане на системна интеграция

1. Подготовката за възлагане на услуги и дейности за системна интеграция е част от бюджетния процес и се извършва в съответствие със сроковете в конкретната бюджетна процедура. Административните органи, Системният интегратор и определени от министъра на електронното управление служители на МЕУ текущо планират всички необходими дейности и услуги, които е необходимо да бъдат възложени през следващата бюджетна година.

2. В проекта на План-график се включват проектите за следващата календарна година, включително с информация дали имат осигурено финансиране съгласно проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за съответната година. След проведени предварителни консултации не по-късно от 1 декември на текущата година, Системният интегратор изпраща на всеки административен орган и на МЕУ за подпис План-график за следващата календарна година, съдържащ обобщена информация за планираните проекти по системна интеграция, за съответния бенефициер-административен орган. След приемане от Народното събрание на Закона за държавния бюджет на Република България за следващата бюджетна година План-графикът се актуализира при необходимост. Графикът на планираните от Системния интегратор обществени поръчки се актуализира в съответствие с направените промени.

3. Министърът на електронното управление, съгласувано с административния орган-бенефициер и Системният интегратор сключват рамков договор/ договор за конкретен проект за системна интеграция в разумен срок, като съобразяват предмета на възлагането, планираното начало за изпълнение на договора, възможността на Системният интегратор, в качеството си на публичен възложител да организира съответното възлагане по реда на ЗОП, в т. ч. и сроковете в производства по обжалване по ЗОП. Определени от министъра на електронното управление служители на МЕУ, административният орган-бенефициер и Системният интегратор подписват заявките за изпълнение на План-графика за съответната година по рамков договор за системна интеграция, като съобразяват предмета на възлагането, планираното начало за изпълнение, възможността на Системният интегратор, в качеството си на публичен възложител да организира съответното възлагане по реда на ЗОП, в т. ч. и сроковете в производства по обжалване по ЗОП. Комуникацията във връзка с подписването на договор и План-график се осъществява само чрез СЕОС.

4. Преди сключване на договор за системна интеграция за изпълнение на конкретен проект, задължително се изготвя документ „Технически параметри“.

4.1. Документът „Технически параметри“ съдържа единствено технически параметри, функционални и нефункционални параметри (когато е приложимо) и желаното ниво за предоставяне на услугата (когато е приложимо).

4.2. Когато документът „Технически параметри“ е изготвен от административния орган - бенефициер, той се съгласува предварително с определените от министъра на електронното управление служители на МЕУ и със Системния интегратор. Когато административният орган - бенефициер не разполага с възможността да изготви документа „Технически параметри“, той се изготвя от експерти на Системния интегратор, след извършен анализ, съобразяване със спецификата на дейността, нуждите и изискванията на административния орган-бенефициер и се съгласува с административния орган-бенефициер и с определените от министъра на електронното управление служители на МЕУ.

5. Системният интегратор определя свои служители, които отговарят за организационни и технически въпроси и за изготвяне на проекта на договор, за което своевременно информира МЕУ и административния орган-бенефициер.

VI. Възлагане на дейности по системна интеграция

1. МЕУ, съгласувано с конкретния административен орган- бенефициер на услуги и дейности за системна интеграция възлага на Системния интегратор системна интеграция с договор, сключен на основание § 45, ал. 1 и 2 от ПЗР към ЗИД на ЗЕУ във връзка с чл. 7с от ЗЕУ. Договорът се изготвя съвместно от МЕУ, административния орган-бенефициер и системния интегратор по образец, съгласно Приложения № 1-3 към тези насоки.

2. При сключването на договор за системна интеграция или рамков договор за системна интеграция, страните по него договарят съществените условия на договора, които включват най-малко следното:

2.1. страните по договора със съответната индивидуализация, така, както е установено за всяка от тях и както обичайно се индивидуализира, дата, място и правни основания за сключване на договора;

2.2. предмет на договора и изисквания към ИКС (Технически параметри) описание на системната интеграция, която се възлага;

2.3. срок или продължителност на изпълнение на дейността (срок на договора), а при поэтапно изпълнение – и междинни срокове;

2.4. ред за планиране и възлагане на услуги и дейности – приложимо при рамков договор за системна интеграция;

2.5. максимално допустима стойност, начин и срокове за плащане – приложимо при рамков договор за системна интеграция;

2.6. цена, начин и срокове за плащане – неприложимо при рамков договор за системна интеграция;

2.7. права и задължения на страните, включително условията и сроковете за тяхното изпълнение;

2.8. ред за приемане и отчитане на работата, включително предоставяне на лицензи и оторизация и начин на възлагане, когато е приложимо;

2.9. условия и ред за прекратяване;

2.10. клаузи за поверителност, защита на мрежовата и информационна сигурност, защита права на интелектуална собственост;

2.11. отговорност за неизпълнение на задълженията по договора;

2.12. условията и реда за решаване на спорове между страните;

2.13. други в зависимост от конкретния предмет на договора.

Като неразделна част от договора, освен изискванията (техническите параметри) към ИКС, могат да бъдат прилагани съответни приложения, разработени за улесняване на изпълнението.

3. Когато се изпълнява Рамков договор за системна интеграция, възлагането на дейностите, предвидени в План – графика за съответната бюджетна година се извършва със заявки с приложени Технически параметри, които се изготвят и съгласуват при спазване на изискванията по Раздел V, т. 4.

4. Договор за системна интеграция/заявка по Рамков договор за системна интеграция се подписват след утвърждаване на съответния проект от министъра на електронното управление в Регистъра на проектите. Когато проектът е на стойност под прага по чл. 20, ал. 4, т. 2 от ЗОП, министърът на електронното управление изразява становище.).

VII. Изпълнение на договори за системна интеграция

„Информационно обслужване“ АД изпълнява договорите за системна интеграция със собствени ресурси и/или чрез ресурси на трети лица. Когато договор за системна интеграция е сключен за изпълнение на проект със средства от Европейските фондове при споделено управление, „Информационно обслужване“ АД задължително превъзлага изпълнението на трето лице при спазване принципите на свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност, спазване на основните права и недопускане на дискриминация.

Съгласно § 45, ал. 1 от ПЗР към ЗИД на ЗЕУ „Информационно обслужване“ АД действа като публичен възложител при възлагане на дейности по системна интеграция. При възлагане по реда на ЗОП, Системният интегратор определя изискванията към кандидатите и участниците като критерии за подбор, свързани с годност, икономическо и финансовото състояние на участниците, технически и професионални способности, изисквания по отношение на изпълнението (напр. наличие на валидна оторизация, прилагане на системи за управление на качеството и др.).